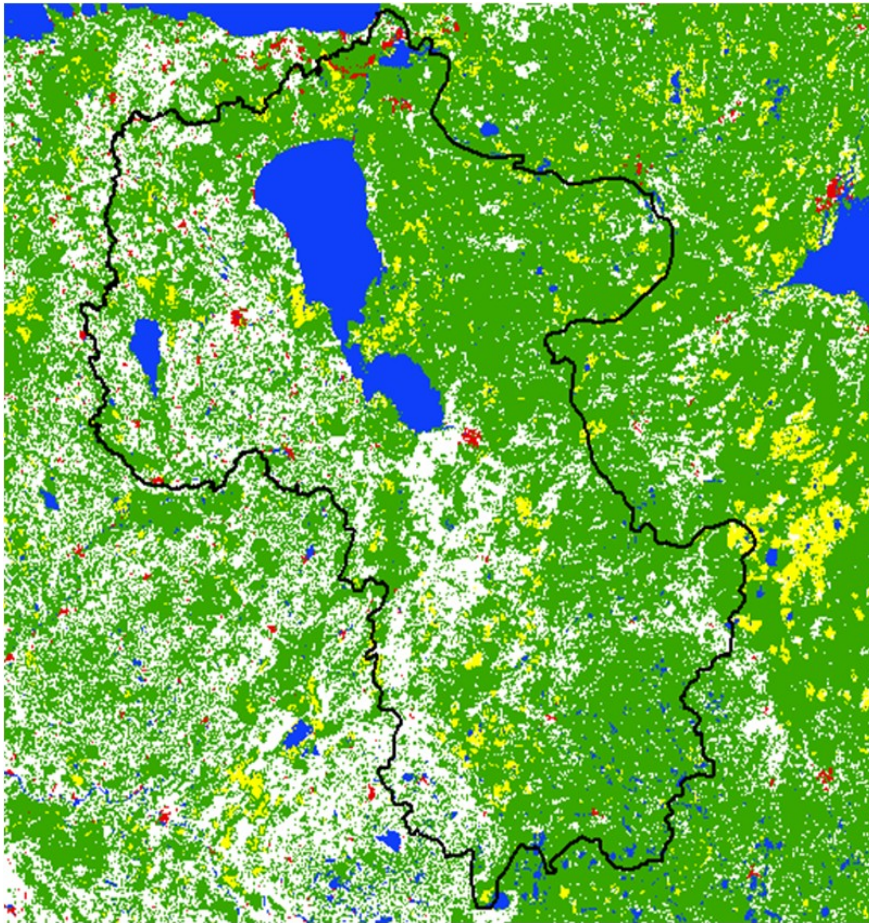

Peipsi järve seisundi parandamise meetmete tulemuslikkus

22.03.2012 Riigikogus

Peipsi järve valgala

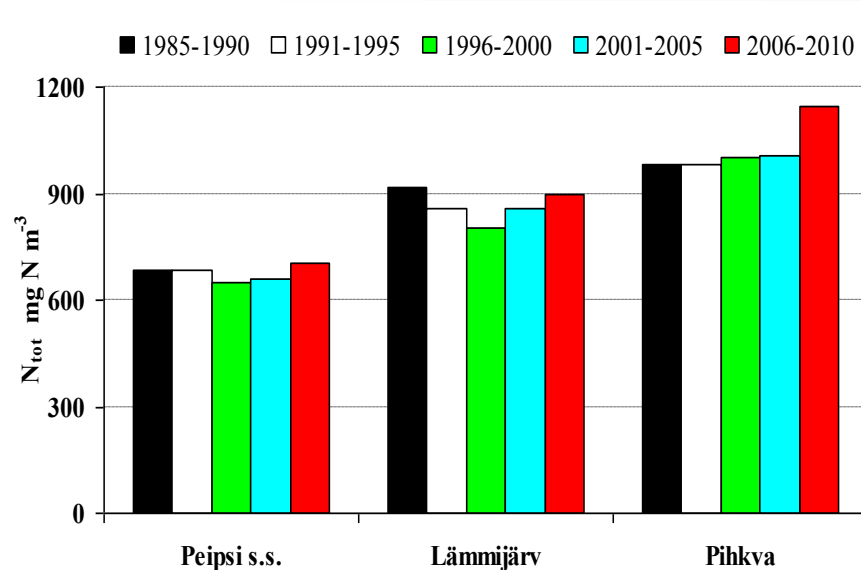
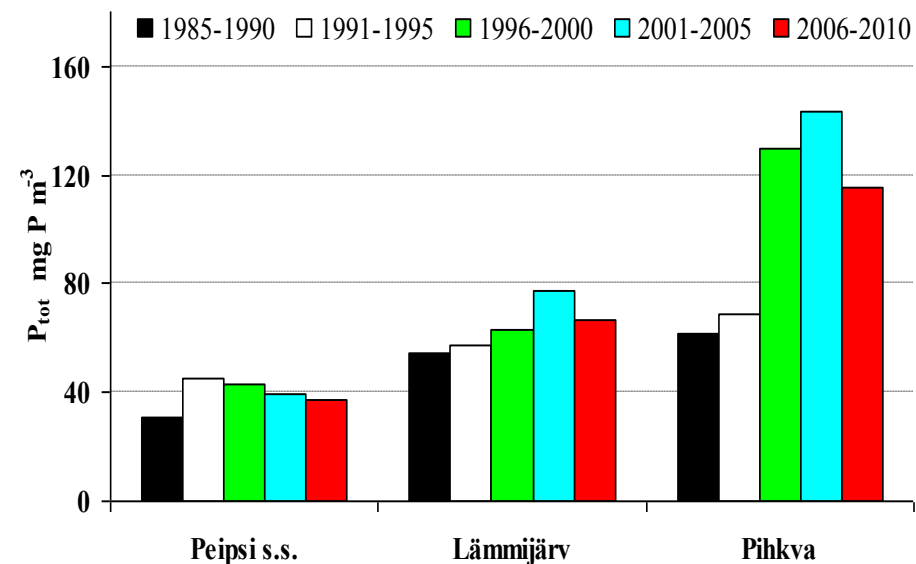

- Valgala 47800 km²
 - Venemaa 58%
 - Eesti 34%
 - Läti 8%
- Üldine hinnang järve seisundile:
 - Peipsi Suurjärvel “kesine”
 - Pihkva ja Lämmijärvel “halb”
- Peamine probleem – järve toitainetega küllastumine (ehk eutrofeerumine)

Peipsi järve toitainete koormuse muutused

Üldfosfori sisalduse dünaamika Peipsis s.s., Lämmijärves ja Pihkva järves

Üldlämmastiku sisalduse dünaamika Peipsi s.s., Lämmijärves ja Pihkva järves

Inimtegevusega kaasnev reostus
(N – 65%, P – 45%)

Looduslik koormus
(N – 35%, P-55%)

Tööstus

**Kodumaja-
pidamised**

Põllumajandus

Punktreostus

Hajureostus

Väliskoormus

Järve vesi

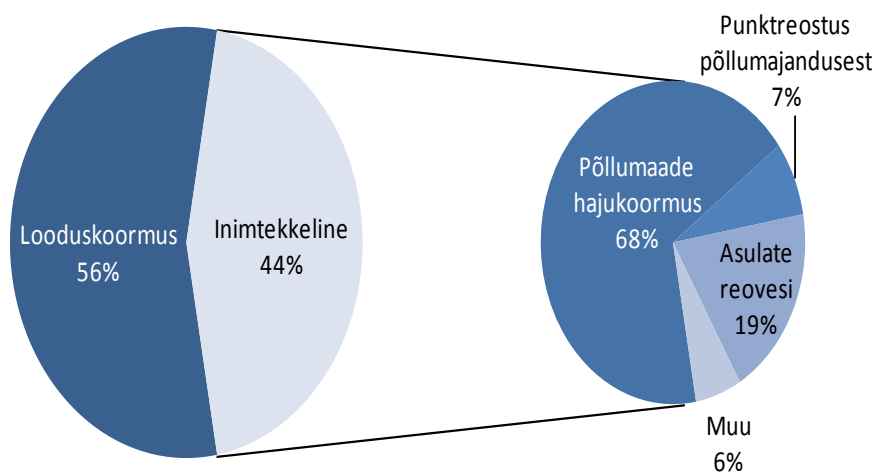
Järve põhjasetted (sisekoormus)

Peipsi järve kaitsemeetmete eesmärk

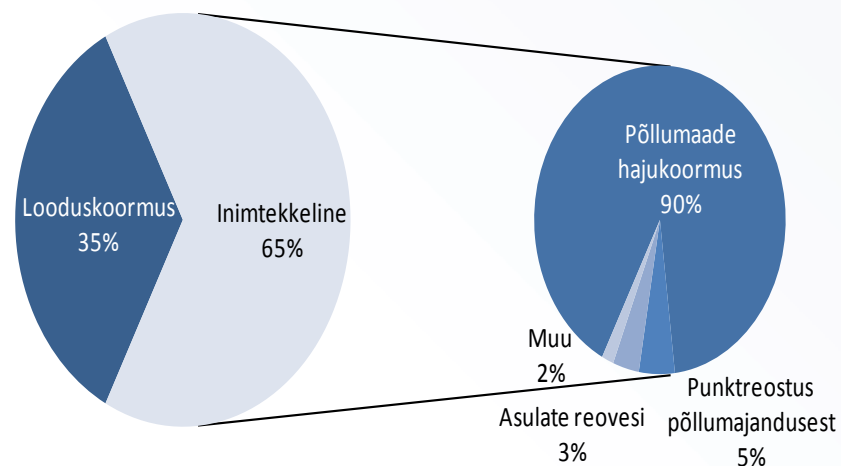
- Lähtuvalt EL Veepoliitika raamdirektiivist on eesmärgiks saavutada kõigi pinnaveekogude (sh Peipsi järve) hea seisund aastaks 2015.
- Eesti on Peipsi järve osas eesmärgi saavutamise edasi lükanud aastasse 2021.
- Direktiivi eesmärgi saavutamisega tekib tõenäoliselt raskusi ka teistel EL liikmesriikidel.
- Peipsi järve hea seisundi saavutamine sõltub olulisel määral ka Venemaa poolsetest tegevustest, kellele pole EL direktiivide nõuded kohustuslikud. Teist sarnast veekogu EL-s ei ole.

Fosfori ja lämmastiku kogukoormuse ning inimtekkelise reostuse jaotus Peipsi valglal (2009. a keskmine)

Fosfori kogukoormuse jaotus

Lämmastiku kogukoormuse jaotus

Peipsi seisundi mõjutajate välja selgitamine

- Riikliku keskkonnaseire andmete alusel saab anda hinnangu Peipsi järve seisundile. Üldjoontes on peamised reostusallikad teada. See tähendab, et seire vastab EL veepoliitika raamdirektiivi kõige olulisematele nõuetele, kuid on siiski vajakajäämisi.
- Peamised probleemid:
 - Kuna Eestis ja Venemaal ei hinnata järve reostuskoormust lähtuvalt võrreldavatest kriteeriumitest ning on erinevused seiremeetodites, ei saa me päris kindlalt väita, kui suures ulatuses on järve seisundi mõjutajateks Eesti või Vene pool.
 - Kuna seireskeem pole piisavalt põhjalik, ei ole meil eelkõige just hajukoormuse puhul kindlaid andmeid selle kohta, millised konkreetsed tegevused ja kui palju reostust tekitavad ning kui suur on foonikoormus. See saab takistuseks kaitsemeetmete kavandamisel ja hindamisel.

Peipsi reostuskoormuse vähendamine

- Viimastel aastatel on põhirõhk olnud investeeringutel asulate reoveest tuleneva koormuse, samuti põllumajanduse punktreostuse vähendamiseks. Mõlemas valdkonnas on siiski senini nõuetele mittevastavaid reostusallikaid.
- Arvestades, kust praegu suurim reostus tuleneb, on põllumajanduse hajureostusele pööratud liiga vähe tähelepanu.
- Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava täitmist ei koordineerita KKM ja Keskkonnaameti poolt piisavalt:
 - puudub ülevaade praeguseks juba ellu viidud tegevustest,
 - pole selge, kes ja milliseid konkreetseid tegevusi iga üksiku veekogu kaitseks peaks ellu viima,
 - põllumajandusreostuse vähendamisele suunatud meetmed ei kajastu kavas piisavalt.

Järelevalve reostuse tekitajate üle

- Keskkonnainspeksioon teostab järelevalvet eelkõige punktreostusallikate osas, kuid ei tegeleta piisavalt väetiste kasutamise kontrollimisega.
- Väetiste kasutamise kontroll takerdub selgete piirangute puudumise taha:
 - Õigusaktides sätestatud väetise kasutamise piirnormid on mitmeti tõlgendatavad ning oluliselt kõrgemad, kui tegelik väetisekasutus.
 - Heas põllumajandustavas kajastatud väetise kasutamise piirangud on soovituslikud ning nende rakendamine pole seega kontrollitav.

Eesti ja Venemaa koostööauditi ettepanekud

- Järve seisundi ning selles toimuvate muutuste paremaks jälgimiseks oleks vaja kokku leppida ühistes järve kvaliteedi eesmärkides, seisundinäitajates ja töötada välja nende hindamise ühtlustatud metoodikad.
- Järve kaitsmiseks on vaja ellu viia veemajanduskavades kirjeldatud tegevused ning hinnata nende mõju veekeskkonnale, samuti anda juhiseid rahvusvaheliseks koostööks.
- Keskkonnajärelevalve vajab parendamist mõlemas riigis. Järelevalveasutusi võiks senisest enam kaasata ühiskomisjoni töösse.
- Peipsi järve kaitse Eesti-Vene ühiskomisjoni tegevus on aidanud kaasa järve seisundi kaitsmisele. Senisest enam tuleks tähelepanu pöörata seiretulemuste võrreldavuse tagamisele.

Täname tähelepanu eest!